

Kisvárosi krémtörténetek

*Egy jó krémcsit kéne már írni!
(baráti buzdítás)*

Az emlékező mondata megküzd az idő sodrával, másképp nem is volna az, bár ami a küzdelmet illeti, lehet e annak nevezni azt, amikor nyuszi-fület mutatva elsuhan, akárha befagyott folyó sima jegén korcsolyázna tova, hol szinte a levegő csekélyke ellenállása van csupán; csusszanó lépteit tempósan egymásba fűzi, sálja lobog, arca két piros cipő, s az sem zavarja, hogy amit ilymód nyer a vámon, elveszti a réven, hiszen csak a fagyott alakzatokat látja – ezért indult el, azokról akar mesélni, akiket meg se moccantott az idő, akik öreg felnőttek voltak diáktársaik között és furcsa kamaszok a felnőtt birodalomban;

például Melindáról, a csendes, szófogadó lányról, aki csupa jelesekett vitt haza szüleinek, hogy azok ragyogjanak és büszkélkedjenek, mert a szülők ilyenek, ha a gyermek azt teszi, ami helyénvaló vagy amit ők annak gondolnak, akkor ragyognak, ha meg nem, akkor elátkozzák a fogantatás titkos pillanatát is, ez következett be egy különös esemény folytán; az évvégi tornaünnepélyen történt e különös dolog (micsoda színpompás ünnepek voltak azok!, igazgató-ság, tanárok, meghívottak, szendvicsek etc.), amikor is a zárógyakorlat egyik bonyolult kombinációjában Melike fennragadt a levegőben, s mintegy félméternyire a talajtól, húsz percig kapálózott, mely idő bőségesen elég volt ahhoz, hogy minden összeomoljon, ekkora leégést!, toporzékolt az igazgató, Bordást, a népszerű tornatanárt azonnal kirúgták, Melikét pedig egyszerűen kiutálták, te kis majom, sziszegte

az igazgató, ne is lássalak többet!, pedig mit tehetett ő minderről;

Bordás munka nélkül maradt, talán nem is bánta, egykori kedvencével, Bronszonkámmal csavargott napestig a folyóparton; Bronszonkám kimaradt az iskolából, mert ahogy mondta, ő hatodikos korában beérett, közel két méter és majd száz kiló volt, egy beérett férfi viszont azt csinálja, amit akar, így aztán alkalmi munkákért kapott pénzét a Keszegék céllövöldéjében lövöldözte el tányérkáikat összeverő figurákra; csodálatos célérzéke volt, Bordás is emiatt szemelte volt ki, bárhonnan képes volt kosarat elérni, zseniális játékos lehetett volna belőle, akit a legnagyobb csapatok is megkörménykeznének, ám Bronszonkám sohasem vált meg kalapjától és csizmáitól, sőt, atletta, az rendben, de a csizma meg a kalap, az marad!, akárki akárhogy kérlette is, közömbösen sercintett, s hátatfordított leforrázott csapattársainak;

Demeter, a buta, mulya fiú súlyban verte Bronszonkámat, legalább másfél mázsa lehetett, képtelen volt csámcsogás nélkül enni, ennie viszont muszáj volt, még órákon is, így aztán sokszor megszegényítették, mit sem használt!, hatalmas zsíroskenyerekkel, amiket ő *flekkenyeknek* nevezett, állított be minden reggel, fűjtatva begyömöszölte magát padjába, aztán délig föl sem állt, ám egyszer Kendy, a véreskezű fizikatanár elkobozta tőle a kenyeret, őt meg kizavarta az óráról, szünetben aztán a platánfa tövében találták, ült a földön, és két marokkal tölte magába az anyaföldet, termékeny, zsíros föld volt, mert az iskolát a folyószabályozás előtti mederbe építették; szájából két oldalt gyökérszálak csüngtek kifelé, mintha valami növény, terebélyes, fényes levelű fa nőtt volna ott benn;

Pepinek viszont órákon is szabad volt táplálkoznia, orvosi engedélye volt, Pepi, szegény, a törpe, állandóan felmászott valamire, felmászott valami kupacra, és arra gondolt, hogy él valahol, tán épp e kupacon, valaki, aki majd hírnevet szerez, e hírnévvel magasítva valamennyi kistermetűt; komikus dolog volt, midőn Amálka kiszemelte őt;

Amálka nagydarab, buta lány volt, anyusnak szólították, tűrhetően tanult, sosem bukott meg, mégis úgy festett mint-ha legalább harmadszorra járná az iskolát: ő vezette át a fiúkat az élet hömpölygő misztériumán, Pepi volt az egyetlen, aki erről a kavargásról még semmifajta fogalommal nem bírt, Amálka hát szelíden kézenragadta egy koranyári délután, s vitte magával a folyópartra, az elvadult málnabokrok ligeteibe, népes diákcsapat lopózott nyomukban, Amálka nem volt szép, sem igazán megnyerő modorú, azért látnivaló akadt bőven, hatalmas melltartókat, temérdek kombinékat hordott, buggyos fehérneműt, akár századeleji dámák, lustán lehevedett, mint egy laza földkupac, aztán váratlan gyorsasággal karjaiba kapta Pepit, cibálta, dobálta, játszott vele, mintha az labda volna, lestoppolta, megdekázta, felpörgette, eltűntette, s akkor csodálkozó óhhh! tört fel a bokorban rejtőzködő felajzott publikumból, mert Pepi, mint aki elsajátította a tennivalókat, ugyanazokat végigcsinálta Amálkéval, amiket az nemrég vele; többé nem is váltak el egymástól;

a Szerédy-lányok is mindig együtt tűntek fel, nővér és húga, elkápráztattak mindenkit, szépségük páratlan volt, ám tele voltak felemás dolgokkal, például Tamás Bellának hívták az idősebbiket, a húga viszont Zádor Anna volt, együtt meg a Szerédy-lányok, a valódi furcsaságot mégis az jelentette, amikor nevettek, ilyenkor gyönyörű testük rongybábuként eltorzult, igéző ajkaikkal hatalmasakat nyerítettek, nyihogtak, modern frizurájuk hullott előre-hátra, higanyként rohangált hajukon a fény, fetrengtek a padokon, ruhájuk felgyűrődött, kivillant hófehér bugyijuk, de ezt akkor már senki nem vette észre, mert őrült kacajuk áthömpölygött környezetükre is, sodorva magával a borzongató, dübörgő pusztulás felé...;

volt még egy emlékezetes nevetés, magányos az áradó időben, magányos, mint füves út menti kereszt, a Dilis Bori nevetése, ennek egészen másfajta hatása volt; Dilis Bori fiúruhában jelent meg, s kijelentette, hogy ő mindig is fiú volt, most felfedi titkát, egy darabig ráhagyták, csupán a fiúvécében okozott bonyodalmakat, az biológiailag megoldhatatlan neked, magyarázták a fiúk hiábavalóan, aztán vörös arccal

kivonultak, nagyszájú kamaszok!; végül Kendy, a szabályok beteges strázsája szabott határt, ha fiú vagy, hát vedd le az ingedet!, a megszegényítés volt Kendy módszere, a Dilis Bori pedig levetkőzött, az osztályok ellepték az ablakokat, Bori vetkőzött, sorban le mindenét, röhögött az ablakba gyömöszőlődött népség, Bori kicsit fázósan lekuporodott, és ő is nevetni kezdett – a röhögés hullámai megtörtek ezen a lágy kacajon, csend lett, csak a dalszerű nevetés hallatszott;

Kendytől mindenki be volt rezelve, egyedül Öcsi bírta átverni, fodrászati trükkök százával tudta leplezni szabálytalan frizuráját a stucc-éhes szemek előtt, Öcsi állandóan feleselt, járt a szája, sebes rezonőr volt, de őrizve a szó eredetét (raisonner) ésszel csinál mindent, így aztán senki sem haragudott rá komolyan, egyszer tévedett csupán, mert nem volt ereje ellenállni a kísértésnek, s a plafonra szerelt csigán átbújtatott horgászszinuggel lehalászta szegény Rosenberg tanárnő fejéről a fekete parókát, paróka volt, tudta mindenki, rózsaszínű szalaggal volt a homlokon átkötve, szegény tanárnő, mintha lefejezték volna!, felugrott székéről, hihetetlen mód teljesen kopasz volt, és homlokára egy horogkereszt meg egy hatjegyű szám volt égetve vagy tetoválva, Öcsi a csodálkozástól följobbrántotta a parókát, a tanárnő vissza akarta szerezni, kicsi, törékeny alakja megnyúlt az igyekezetből, vissza akarta kapni embertelen múltjának kényszerű jelképét, mely egyszerre mutatta és takarta azt, ami volt, ott kergetőztek már a fejek fölött, míg egy kósza légáram ki nem sodorta őket az ablakon, szállt két fekete folt, aztán az egyik lezuhant, a másik meg eltűnt a város piros, zöld meg barna háztetői fölött, és lehetett találgatni, hogy melyik melyik;

Frederikó volt Öcsi barátja; Frederikó költő volt, azért lett azzá, mert szerelmet akart vallani Jennynek, az angoltanárnőnek, viszont ha megpillantotta a lányt, szíve, kis robbanás!, nagyot dobbant, száján lakat, lábán bilincs, izzadtan gyűrögette markában a verses levelet; Öcsi aztán lopott Vilmos úrtól (festő és mázoló kisiparos, különben az Öcsi apja) valami különleges festékkeveréket: erős fény hatására a

színtelen lötyty tűzpirosra változott; este bekenték a várost tetőtől talpig, bevonták Frederikó verseivel, éjszaka le sem hunyták szemüket az izgalomtól, micsoda nap, tele lesz a város szerelemmel, s valóban, a déli napsugarak szinte dobbanásnyi idő alatt hívták elő a falakra, kerítésekre, háztekőkre, útburkolatra, buszok oldalára... etc. pingált feliratot; igaz, valami baj lehetett a keverékkel, mert csak részben működött, a részből összeálló egész egyetlen szó volt: V...I...L...Á...G...V...É...G...E, a városra rátelepedett a rémület (másképpen meg kinyíltak a remény rózsái), soha nem tapasztalt zűrzavarban kavargtak az emberek, miközben pedig Vilmos úr rendíthetetlenül pofogatta műhelye előtt a két fiút, akik kócos fejük elé emelt vöröslő kezeikkel hajladozó május elsejei tulipánokhoz hasonlítottak;

Csöpi apja buszsofőr volt, szája sarkában cigaretta billegett, nagy tenyerével hatalmas pofonokat osztogatott, Csöpinék azonban adhatta, ő nem félt senkitől, semmitől, gonosz fiú volt, eszes, mint Öcsi, csak hogy Csöpi számára nem maga a csíny jelentette a ragyogó lehetőséget, hanem a károsult kétségbeesése, az a szálnalmas helyzet, amelyben elveszítve mindent, ami önmagára emlékeztette, az áldozat bábuként viselkedett; hazafelé tartván elkapott valakit, megcsecserészte, a többieknek illett intésre nevetni ezen, teljes gőzzel derültek társukon, a beszari majmon!, lelkük mélyén azért szűkülve, mert tudták, bármikor rájuk kerülhet a sor..., ám ha Brunnert kellett sanyargatni, akkor már felszabadultan, eloldozott lélekkel tudtak Csöpihez csatlakozni; Brunner egy tévéorozatból kapta a nevét nevetségesen hosszú bőrkabátja miatt, különben vésszen szelíd gyerek volt, egyenruhája szüntelen búzlott és zsebei körül penészes foltok díszleptek, szünetben tojáshéjak csempésztek zsebébe, azután ráütöttek, Brunner reggeltől estig retteghetett, különösen az iskolából ráérősen hazatartóktól félt, ez volt az ő rettegésének delelő ideje – soha sem tudhatta, mikor zárják be idegen pincékbe, mikor csomózzák láncokkal egy udvar mélyén sötétlő ecetfához, késő délután vergődött haza, mire ott is megkapta a magáét, csatakosan aludt, másnap min-

den sarkon megállt, kikukucskált, persze már jóideje a hátánál lopóztak sanyargatói, valamitől megijedt, futni kezdett visszafelé, és épp a vészterhesen bezáródó fiúkaréjban találta magát; ha viszont ráuntak, mert adódott valami izgalmasabb, ha senki sem üldözte, még Pepi sem ugrott a nyakába, körmeit a vállába mélyesztvén kényszerítve, hogy hazafuvarozza, akkor szinte fuldokolt a légüres tértől, ami ugyan megrémítette, ám ez a félelem nem volt elég erős ahhoz, hogy lelke szárnyakat kapjon...;

voltak, akik nem tömörültek, hanem titkos kis ügyeikkel töltötték idejüket, mint például Ráp Gyuszi, aki nagyapja padlásán talált egy könyvet, mely kint a napfényen hirtelen tele lett különös ábrákkal, a Brunner tojáspecsétjeihez hasonlítottak, kb. ilyesmik voltak:

Gyuszi bennük lelt örömet, szórakozást, felejtést, etc., ismer-ni akarta a jelentésüket, elhárítótisztnek akart jelentkezni, majd Kínába készült, mert hallotta, hogy a kínaiak a macskák szeméből olvassák ki, hány óra, kínaiul tanult, mi mindent tudhatnak ott, barátom, csak úgy felemelnek egy macskát a járdáról, és megmondják a pontos időt!, mostohaanyja cigarettásdobozairól másolta le a kínai írásjeleket, kínai diákokkal próbált levelezni, majd összefogdosott néhány macskát, igyekvőn keresett általánosítható összefüggéseket a sárga szemekben, lassan-lassan olyan lett ő is, mint a macskái, titokzatos, szótlán, mindentudó; kicsi, lenéző mosollyal üldögélt padjában, és készségesen megmondta a pontos időt;

vagy ott van Dani, aki szabadon kószálhatott az iskola pincéjében, a nagyapja egykor iskolaigazgató volt, aztán lejjebb és lejjebb csúszott, amolyan karbantartó lett, a tornaterem mögött laktak, Dani szülei disszidáltak, olykor küldtek

ezt-azt, és Dani a lexikonból kimásolt Ausztrália-térképet már szabadkézzel is megrajzolta, így aztán mindenki könyvborítójára rákerült ez a kontinensnyi ország, ahol a disszidensek élnek és ahonnan LATEX farmert kaphat az ember; Dani egyedül mászkált, nem a LATEX-ban, mert azt egy lókoponyáért Öcsinek adta, felfedezett valami alagútrendszert, mely az iskolát a Kálváriatemplommal kötötte össze, erről nem volt hajlandó csevegni, még Misi előtt is megőrizte a titkot; Misi szintén alagutak után kutatott, szerette volna megtalálni a térnek azokat a pontjait, azokat a folyosókat, ahol át lehet lépni az antirészecskék világába, aztán belebonyolódott sok nagyos dologba, azt akarta elérni, hogy ő személy szerint ki-maradjon a tér állandó tágulásából, hogy megváltozzék saját tágulási együtthatója, és akkor a körülötte növekvő világ leválk rőla, lehámlik, mint lányok hátáról a barnára égett bőr, merthogy igencsak megkedvelte a lányokat, nekik mesélt a strandon, a fűzfák enyhet adó árnyékában, sejtelmes, lúdbő-rőztető dolgokról, imádta, kicsi, csodálkozó ábrázatukat; no-de nem lehet egyszerre nőzni meg kutatni!, legyintett Dani, kivéve, ha a nőket kutatjuk, de azokat nem érdemes!;

egy nyári délután Dani két csontvázra bukkant, mit nem adott volna egy teljes embercsontvázért!, és ott volt előtte: kicsi, vékony csontocskák!, nem beszélt rőluk senkinek, nem beszélt, ezért mindig szomorú volt, úgy járkált, mintha lidérces álom nyomná szőntelen, végől nem bírta tovább, kicsi gyermekcsontvázak, hát ilyen is van, gyerekként is meg lehet halni... őgy lett belőle, botrányos őgy, Dani nagyapja lett a főszereplője, a vén szatírt be fogják kasztlizni, pedig hurkot érdemelne a nyakára!, Dani is eltőnt, az őgy őt is el-sodorta, de ez már igazán nem tartozik ide;

Abel tanár őrről viszont itt kell mesélni, közölők való volt ő, a franciát tanította, helyesebben szőlva s hogy tőmőren fogalmazzunk, az életet, az iskola ne akarjon feladatokra megtanítani, mert akkor hajlamosak leszőnk ezek elvégzésében látni boldogulášunkat; őrzelmekre, a szellem őlvezetere, barátságra, őnfegyelemre etc. oktatta diákjait, nem szerette a lélek sőtétségét, a szemetet, a bárdolatlanságot, kérem,

ne ilyen durván! kérem, ne ilyen erőszakosan! kérem, ne ilyen banálisán!, a legszívesebben kivitte tanítványait az elvadult parkba, mint görög bölcselő sétált velük a friss levegőn, szelíd báránnyokként hallgatták a legmegátalkodottabbak is; Ábel úr egyetlen egyszer tört ki, Zeuszként villámolva, mi több a tetlegességig ragadtatva magát, imádta a dinnyét, órákig elnyúló szertartás előzte meg a vásárlás nyélbe ütését, mint orvos a beteg hátát, lapogatta, tapogatta, hallózta a gyümölcs testét, akkor Surányi bácsi, a dinnyés, noha ismerte jól az öreg tanár rigolyait, gépiesen: *reccs!!! belelékelte* a pompás és hibátlan áruba, átkozott!, recsegte Ábel úr, gyilkos!, szegény Surányi bácsi, ő a háborút is tisztán harcolta végig, miért nevezik hát gyilkosnak?, többé soha senkinek nem lékelte meg a dinnyét, Ábel úr győzött, ha győzelem a neve annak a természetes állapotnak, melyben követve van egy másik, szomszédos lélek apró rezdülése is, követve és tisztelve, Ábel úr megnyugodva gondolhatott a dinnyékre – aztán túlnőtt rajta is a város, nem bírta elviselni a légszennyezetet, a sietős tömegeket, cingáran és kecskeszakállal, hátát begörbítve aprózott haza, a járda aszfaltozását bámulva maga előtt, mely váratlanul teljesen idegen lett számára...

Szatmár

Láng Zsolt